

BLOC ORIENTAL	BLOC OCCIDENTAL

Però les diferències entre les varietats geogràfiques o dialectes no solament es troben en la pronúncia dels mots. També canvien altres aspectes de la parla.

Llegeiu aquests fragments traduïts en diferents varietats i subratlla els elements que canviïn entre ells.

Eivissenc

Un home dumés tenia dos fiis. Es més jove va dí (a) sun pare: "Ia's hora que siga's meu propi amu i que tenga sous; és necessari que me'n puga 'ná i veure món. Partiu es vostrus béns i dunau-me lu que em toqui." "Ai, fii meu", va dí sun pare, "com vulguis; ets un dulen i seràs castigat". I llavò va ubrí un cala(i)x, va partí's seus béns i en va fé dos parts. Uns dies después [as cap d'uns dies], es dulen se'n va 'ná des pobble tot gujós i sense dí díós a ningú. Va travessá mols ermassos, mols boscos i mols rius i va 'rribá a una gran ciutat on va gastá tots es sous.

Català salat (Empordà)

Un homa numés tania dos fiis al [as] més joba ba dil'li'(a)l [li va di]: jès hora ca sigui'l[sigui's] meu propi amu i ca tingui cèntims: me n'he [me n'haig] d'anà beura món. Partexi la seua'rència (seua'rència) i me'n dongui (dongui-me'n) lu ca ma (el cam) toqui. Ai fill meu, ba dil'li'l para, com vulguis; ets un dulén i Déu ta castigarà. I dasprés va ubrí un cala(i)x i ba partí la seua'rència (seua'rència) i na va fé [va fen'ne] dugues parts.

Al cap d'uns cons dias al dulen va nas'sen [s'an va ana] del popla mol tibat i sensa dil'li adéu a ningú. Ba trabassá molta terr'erma mols de boscus i mols de rius, i ba'rribà'nuna gran ciutat anunta (unta) se va gasta tots el cèntims

Valencià meridional

Un home només tenia dos fills. El més tjove li va dir a sun pare: "Ia és hora que siga el meu propi amo i que tinga dinés: fa falta que puga anar-me'n a vore món. Partixca els seus béns i done'm lo que em toque". "Ai, fill meu", va dir el pare, "com vullgues, eres roín i seràs castigat". I després va ubrir un caixó, va partir els seus béns i va fer dos parts. Uns dies després, el roín se'n va anar del poble mol(t) content i sense dir adéu a ningú. Va travessar moltes terres ermes, mol(t)s boscs i mol(t)s rius, i va arribar a una

Valencià apitxat

Un home només tenia dos fillx. El més txobe digué a son pare: "Ia és hora que siga el meu propi amo i que tinga dinés: és precís que puga anar-me'n a bore món. Partixca'ls seus béns i done'm lo que me toque". "Ai, fill meu", digué'l pare, "com bullgues, eres un roín i seràs castigat". I en acabant aubrigué un calaix, parti'ls seus béns i ne feu dos parts. Uns dies después, el roín se n'anà del poble molt ufà i sense dir adiós a ningú. Trabessà moltes terres ermes, mol(t)s boscos i mol(t)s rius, i arribà a una gran ciutat on se gastà tots els dinés.

Català central (Barcelona)

Un homa numés tania dos fills. Al mé(s) joba ba di'l seu para: "Ia (é)s hora ca sigui'l meu propi amu ca tingui cèntims; ma n'he [me n'haig] d'anà a beura món. Partiu la bostra harència i duneu-ma al ca'm toqui". "Ai, fill meu", ba dí'l para, "com bulguis; ets un dulén i Déu at castigarà". I dasprés ba ubrí un cala(i)x, ba partí la seba harència i ba fer-na [ba fe-ne, en ba fé] dugues parts. Al cap d'un(s) quant(s) [cont(s)] dias, al dulén sa'n ba 'ná dal pobbla mol tibat i sensa dí adéu ana (a) ningú. Ba trabassá molta terra erma, mol(s) boscus i mol(s) rius, i ba (a)rribá a una gran ciutat on [ont, onta, abon] ba gastà tots als [tot al] cèntims.

Valencià alacantí

Un home només tenia dos fillx. El més tjove va dí a sun pare: "Ia és hora que siga el meu pròpit amo i que tinga dinés: és mesté que puga anà-me'n i vore món. Partixca els seus béns i done'm lo que me toque". "Ai, fill meu", va dí (e)l pare, "com vullgues, eres roín i seràs castigat". I después va ubrí un ca(i)xó, va partir es seus béns i va fé dos parts. Uns dies después, el roín se'n va anà del poble mol devanit i sense dí adiós a ningú. Va travessà moltes terres ermeres, mol(t)s de bosques i mol(t)s de rius, i va arribà a una gran ciudat on es va gastà tots es dinés.

Tortosí (Tortosa)

Un home domés tenia dos fills. Lo més djobe li va dí a sun pare: "Ia (é)s hora (de) que siga'l meu propi amo i (de) que tinga dinés: cal que puga (a)nar-me'n a vore món. Partiu los vostres béns i doneu-me (e)l que'm toque". "Ai, fill meu", li va dí (e)l pare, "com vulgues, ets dolén i siràs castigat". I después va ubrí un calaix, va parti'ls seus béns i va fer-ne dos par(t)s. Uns dies después, lo dolén se'n va (a)nà del poble mol ufà i sense dí (a)déu a dingú. Va trabessà moltes terres ermes, mols boscos i mols rius, i va (a)rribá a una gran ciutat a (o)n se va gastà to(ts) los dinés.

Mallorquí

Un homo domés tenia dos fiis. Es mé(s) jove va dí (a) son pare: "Ia's hora que sigui's meu propi amo i que tengui dobbés; és necessari que me'n

pugui (a)ná i veure món. Partiu es vostros béns i donau-me lo que me toqui." "Ai, fii meu", va dí son pare, "com vulguis; ets un dolent i seràs castigat". I llavò va ubrí un cala(i)x, va partí et seu(s) béns i en va fé dues pars. Un(s) dies después [as cap d'un(s) dies], es dolent se'n va (a)ná des pobble tot gojós i sense dí diós a ningú. Va travessá molts d'ermassos, molts de bots i molts de rius i va (a)rribá a una gran ciutat on va gastá tots es dobbés.

Nord-occidental

Un home només tinie dos fills. Lo més djove li va di a sun pare: "Ia és horE que siga'l meu propi amo i que tinguE dinés (cèntims): fa faltE que me'n puguE'nar a vere món. Repartixi los seus béns i doni'm lo que'm toque". "Ai, fill meu", va di lo pare, "com vulgos, ets dolén i siràs castigat". I després va aurí un caixó, va partí'ls seus béns i'n va fe dos parts. Uns dies després, lo dolén se'n va'nà del poble mol contén i sense di adéu a dingú. Va travessà moltes terres ermes, mols boscos i mols rius, i va'ribà a unE gran ciutat on se va gastà tots los dinés (cèntims).